

Pinksteren, feest van de voltooiing

Handelingen 2 : 1 - 4

Het is vaak een hele happening, wanneer iemand vijftig jaar wordt. In het diepste geheim worden door familie en vrienden allerlei festiviteiten georganiseerd. Er wordt bijvoorbeeld een levensgrote pop gemaakt om in de tuin te zetten of er worden posters geplakt op lantarenpalen. Dat doen we niet als iemand veertig wordt, blijkbaar is vijftig een bijzonder getal omdat het staat voor een halve eeuw.

Ook in de bijbel speelt het getal vijftig een belangrijke rol, al is het minder vaak voorkomend en dus ook minder bekend dan bijvoorbeeld de getallen drie, twaalf en veertig.

Wanneer je over de bouw van de tabernakel leest, kom je dit getal maar liefst 17 keer tegen. Daarbij gaat het over aantallen (bijv. 50 koperen haken) en over lengtematen: de tabernakel was 50 el breed. *(zie Ex.26-38)* Opvallend is dat de profeet Ezechiël in zijn visioen over de toekomstige tempel ook tienmaal de lengtemaat 'vijftig el' noemt bij zijn beschrijving van deze tempel. *(zie Ez.40-45)*

Een periode van vijftig jaar was voor Israël de langste tijdseenheid. We lezen daarover onder andere in Leviticus 25:10vv: *"Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren. Een jubeljaar zal dit vijftigste jaar voor u zijn, dan zult gij niet zaaien en wat dan vanzelf opkomt zult gij niet oogsten en dan zult gij de ongesnoeide wijnstok niet aflezen. Want het zal u een jubeljaar zijn, heilig zal het u zijn; van de akker zult gij eten wat hij opbrengt. In dit jubeljaar zal ieder van u zijn bezitting terugkrijgen."*

In het vijftigste jaar begint alles overnieuw; mensen mochten een nieuw leven beginnen, vrij en zonder de gevolgen van fouten, verliezen en schulden uit het verleden. Het is een jaar van rust en vrijheid, met je eigen grond, onder je wijnstok en vijgenboom: in de Bijbel zo'n beetje het absolute toppunt van gelukkig leven. *(zie o.a. Micha 4:4)*

Het getal vijftig is in de Bijbel dus verbonden aan vrijheid, rust, vrede en geluk. Maar wat heeft dit nu met het Pinksterfeest te maken? Eigenlijk heel veel, want ons woord Pinksteren is afgeleid van het Griekse woord *πεντηκοστή* (pentekoste), dat 'de vijftigste (dag)' betekent.

We lezen hierover in Handelingen 2:1-4:

En toen de Pinksterdag aanbrak, waren allen tezamen bijeen. En eensklaps kwam er uit de hemel een geluid als van een geweldige windvlaag en vulde het gehele huis, waar zij gezeten waren; en er vertoonden zich aan hen tongen als van vuur, die zich verdeelden, en het zette zich op ieder van hen; en zij werden allen vervuld met de heilige Geest en begonnen met andere tongen te spreken, zoals de Geest het hun gaf uit te spreken.

Ik ben zo vrij geweest om de Griekse grondtekst zo letterlijk mogelijk te vertalen in het Nederlands. Het eerste stukje ziet er dan als volgt uit:

και εν τω <i>en op de</i>	συμπληρουσθαι <i>volledige vervulling</i>	την ημεραν <i>van de dag</i>	της πεντηκοστης <i>van de vijftigste</i>
ησαν <i>zij waren</i>	απαντες <i>allen</i>	ομοθυμαδον <i>eensgezind</i>	επι το αυτο <i>op dezelfde plaats</i>
και εγενετο <i>en er werd</i>	αφνω <i>plotseling</i>	εκ του ουρανου <i>uit de hemel</i>	
ηχος <i>een geruis</i>	ωσπερ <i>als</i>	φερομενης <i>voortbewegende</i>	πνοης βιαιας <i>machtige levensadem</i>

In meer leesbaar Nederlands: *“En op de volledige vervulling van de dag van de vijftigste, waren zij allen eensgezind op dezelfde plaats. En er kwam plotseling uit de hemel een geruis als een machtige voortbewegende levensadem...”*

Nu ligt de nadruk veel meer dan bij onze NBG-vertaling op het getal vijftig. De dag van de vijftigste was op die Pinksterdag *volledig vervuld*. Dat roept de vraag op wat er zo belangrijk is aan die dag. En wat was dan de eerste dag? Om met de laatste vraag te beginnen: met de eerste dag wordt de Paaszondag bedoeld; de dag waarop de Here Jezus uit het graf opstond. Vanaf dat moment zijn we met Pinksteren vijftig dagen verder. Pasen en Pinksteren zijn blijkbaar nauw aan elkaar verbonden. Om dat beter te kunnen begrijpen, gaan we even een lesje bijbels rekenen doen.

Een heel belangrijk getal in de bijbel is ‘zeven’. Dit getal geeft aan dat iets volmaakt klaar is: de zevende dag van de schepping rustte God, omdat de schepping af was en het was zeer goed. Het is het getal van de pauze: God rustte niet letterlijk uit, maar hield op met werken. De zevende dag is dan ook de sabbatsdag, de dag waarop de mens mag ophouden met werken – even mag pauzeren om zich te richten op de Schepper.

Toen Jezus stierf, zei Hij: *“Het is volbracht!”* De sabbat bracht Hij in het graf door: Zijn werk was volbracht, de straf voor de zonde was gedragen. Toch gebeurde er op de dag erna iets wat Zijn werk volmaakte: Hij stond op uit het graf en triomfeerde zo over de dood.

De opstanding was op zondag, de eerste dag van de week. Je zou ook kunnen zeggen op de achtste dag. Acht is de vervulling, de vervolmaking van het getal zeven. Na de pauze van de zevende dag is de achtste dag een nieuw begin.

Gaan we nu terug naar het getal vijftig. Vijftig is $49 + 1$, oftewel $(7 \times 7) + 1$, dus het ‘allerklaarst’ en daar de vervolmaking van. Op de vijftigste dag vierten we dus de totale voltooiing van Pasen. Het is het allerlaatste heilsfeit tótdat de Here Jezus terugkomt. Alle kerkelijke feesten volgen het leven van Jezus: Kerst, Goede Vrijdag, Pasen en Hemelvaart krijgen hun voltooiing in het Pinksterfeest.

Toen de Here Jezus naar de hemel ging, zei Hij: *“En zie, Ik doe de belofte mijns Vaders op u komen. Maar gij moet in de stad blijven, totdat gij bekleed wordt met kracht uit den hoge.”* (Luc.24:49) en *“... gij zult kracht ontvangen, wanneer de Heilige Geest over u komt...”* (Hand.1:8)

Dat wat Jezus voorzegd had, is met Pinksteren gebeurd en daarmee voltooide Hij zijn lichamelijke werk op aarde.

Het boek Handelingen is geschreven door Lucas, die ook het derde evangelie schreef. In Lucas 2 beschrijft hij hoe Jezus fysiek lichamenlijk geboren werd – in Handelingen 2 beschrijft hij hoe Jezus een geestelijk lichaam tot leven roept, nl. de Gemeente. Zo is Pinksteren de volledige vervulling van Pasen: het leven van Jezus had zijn sterven als doel, maar zijn sterven had een heel Nieuw Leven voor de mensen als einddoel. Dat nieuwe leven ontvang je door zijn Heilige Geest.

Kijken we nu weer naar mijn vertaling van de Griekse grondtekst: *“En op de volledige vervulling van de dag van de vijftigste, waren zij allen eensgezind op dezelfde plaats.”* Nou begrijp je deze letterlijke vertaling wellicht beter: de vijftigste dag is de volledige vervulling van Jezus leven en sterven.

Jezus was op aarde gekomen om zijn leven te geven als losprijs voor velen (Mark.10:45), om de Eerstgeborene te zijn onder vele broederen (Rom. 8:29). Heel zijn leven was erop gericht om mensen vrij te maken, hen de rust en blijdschap van een jubeljaar te geven: een nieuw leven beginnen, vrij en zonder de gevolgen van fouten, verliezen en schulden uit het verleden.

Vlak nadat Jezus naar de hemel was opgevaren, bestond de groep van volgelingen uit ongeveer 120 personen. (Hand.1:15) *“Deze allen bleven eendrachtig volharden in het gebed...”* (Hand.1:14) zoals Jezus hun geboden had. Ook op die vijftigste dag *“waren zij allen eensgezind op dezelfde plaats.”* Driemaal staat hier eigenlijk hetzelfde: allen – eensgezind – op dezelfde plaats. Dat is een teken van de onderlinge liefde en vrede die er is, wanneer je het oog gericht houdt op Jezus. Niets bindt toch meer samen, dan samen bidden en verwachten!

Vrede en liefde zijn dé kenmerken, waaraan je Jezus kon herkennen. Is het dan ook niet logisch, dat je deze kenmerken ook in zijn Lichaam (de Gemeente) zult aantreffen? De Bijbel roept de Gemeente daartoe regelmatig op: *“...weest eensgezind, houdt vrede, en de God der liefde en des vredes zal met u zijn.”* (2Cor.13:11)

“...jaag naar gerechtigheid, naar trouw, naar liefde en vrede met hen, die de Here aanroepen uit een rein hart.” (2Tim.2:22)

“Groet elkander met de kus der liefde. Vrede zij u allen, die in Christus zijt.” (1Petr.5:14)

Zo zijn de volgelingen van Jezus dus in vrede en liefde bijeen. *“En er kwam plotseling uit de hemel een geruis als een machtige voortbewegende levensadem...”* Hoewel ze vol verwachting bijeen waren, komt de Geest toch nog als een verrassing, plotsklaps.

Het was ongetwijfeld een enorm indrukwekkende ervaring. Zo bijzonder en uniek, dat Lucas het haast niet kan beschrijven. Er klonk een geluid waar macht en kracht uit sprak. Dat kun je zien aan de woorden ‘geruis’, ‘machtige’ en ‘voortbewegende’. Het is als met de zee, die opgestuwd wordt door de storm. Een geluid waar je niet omheen kunt, dat je niet kunt negeren, niets kan het ook tegenhouden.

Uit alles blijkt dat de Geest met onweerstaanbare kracht uit de hemel kwam. Zo had Jezus het ook al gezegd: de Geest komt als een *kracht uit de hoge*. Deze Goddelijk Kracht vulde nu op de Pinksterdag het hele huis, Hij eiste alle aandacht op en vervulde alle aanwezigen.

In de NBG-vertaling staat het ene woord ‘windvlaag’, waar Lucas twee woorden gebruikt, die letterlijk ‘voortbewegende levensadem’ betekenen. Als ik dat zó lees, denk ik als vanzelf terug aan het begin van de Bijbel, aan het scheppingsverhaal: *“...toen formeerde de HERE God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; also werd de mens tot een levend wezen.”* (Gen.2:7)

God schiep de mens om Zijn beeld te dragen. Gods eigen levensadem maakte van de mens een levend wezen. Zo kon Adam als onderkoning Gods werk op aarde doen. Met Pinksteren werd de Gemeente geformeerd om beelddrager te zijn van Jezus, om Zijn werk van liefde en vrede op aarde te doen. Diezelfde levensadem die Adam tot leven wakte, schiep ook de Gemeente tot één levend geheel. Pinksteren is daarmee het feest van de herschepping: door Gods Geest worden we nieuwe, geestelijke mensen. Als Gods levensadem in je komt, word je pas echt Adam – echt voluit méns.

Die kracht uit de hoge geeft ook kracht die je als nieuw mens nodig hebt. Dat blijkt wel meteen uit het effect dat de vervulling met de Geest heeft op de volgelingen van Jezus. Deze ongeschoolde mensen, die eerst uit angst de deuren gesloten hielden (Joh.20:19) spreken het Woord van God vrijmoedig in het openbaar. Petrus houdt even later zijn eerste preek, zonder eerst een studie theologie te hebben gevolgd! Dat doet de Geest van God: Hij geeft mensen kracht om het goede nieuws van een levende Jezus te verkondigen. Evangelie dat voor de wereld een dwaasheid is, want hoe kan een dode nu levend worden! Maar voor de gelovige is dit de waarheid, die hem door Gods Geest wordt geopenbaard. *“Want het woord des kruises is wel voor hen, die verloren gaan, een dwaasheid, maar voor ons, die behouden worden, is het een kracht Gods.”* (1Cor.1:18) Voor dat evangelie hoeft je niet te schamen. (Rom.1:16)

Na die preek van Petrus blijkt opnieuw die levensmakende goddelijke kracht: *“Toen zij dit hoorden, werden zij diep in hun hart getroffen, en zij zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat moeten wij doen, mannen broeders? En Petrus antwoordde hun: Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen. Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen, die verre zijn, zovelen als de Here, onze God, ertoe roepen zal. En met nog meer andere woorden getuigde hij, en hij vermaande hen, zeggende: Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht. Zij dan, die zijn woord aanvaardden, lieten zich dopen en op die dag werden ongeveer drieduizend zielen toegevoegd.”* (Hand.2:37-41) Drieduizend mensen kwamen tot nieuw leven door het krachtige herscheppingswerk van Gods Geest!

Sinds die pinksterdag is het evangelie van Jezus Christus over de hele wereld verspreid. Dagelijks worden nog mensen toegevoegd aan de schare die niemand tellen kan. Vandaag de dag gaat het werk van de Geest nog door, totdat Jezus terugkomt als Koning: *“En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen op de wolken, met grote macht en heerlijkheid. En dan zal Hij zijn engelen uitzenden en zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels.”* (Marc.13:26-27)

Met Pinksteren kwam het werk van Jezus dus tot volledige voltooiing. Maar ook wijst het feest vooruit naar de oogst die nog komen gaat, de uiteindelijke voltooiing van de hele schepping, de tijd dat God alles in allen zal zijn (1Cor.15:28) en wij eeuwig in volkomen vrede met God en elkaar mogen leven. Dan breekt het voor altijd het vijftigste jaar aan: het eeuwige jubeljaar, een altijddurend feest van volmaakte vrijheid, rust, vrede en geluk.

Amen

Mogelijke liederen:

Opwekking 467	Wij zijn zout en wij zijn licht
Opwekking 383	Geest van hierboven (Liedboek 477)
Opwekking 391	Welkom, Heil'ge Geest van God

Capelle aan den IJssel, Pinksterzondag 8 juni 2003